

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APĂRE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	18 Lei
Pe jumătate de an	9 "
Pe un pătră de an	4 "
Un număr	35 bani

Manuscrisele, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresă: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărățune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisele nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 10 Lei, până la 200 de cuvinte 15 Lei, de aci în sus 20 Lei.

Pentru adevăr.

Sfaturi pentru tineret.

(Continuare)

Primejdiiile cele mai mari ce-i amenință pe tineri.

În urma „întrebării” unui preot apărute în Nrul 40 din 4 Noemvrie a. c. al ziarului „Timișana” din Logoj, referitor la distribuirea „congruei și ajutoarelor” pe seama „preoțimii din dieceza Caransebeșului”, comunicăm pe baza informațiilor primite la locurile competente, următoarele:

Congrua, cvincvenalele, ajutorul de scumpete ș. c. pe cvartalul I. și II. ale a. c. s'au distribuit la timpul său preoțimii de către Cassa diecezană, fie nemijlocit, fie mijlocit prin protopresbiteri ori prin anumite bănci.

Competințele acestea s'au și ridicat de către toți preoții cu excepția acelorora, cari nu și-au regulat dreptul la ele, precum și a unora dintre aceia cari își au parohiile în teritoriile din dieceza noastră ocupate de trupele sârbești.

Remanența de bani ce a rezultat din această împrejurare s'a depus la ordinul secretariatului general al cultelor din Cluj, înainte de preschimbarea coroanelor, la perceptoratul reg. din loc.

Ce s'atinge de competențele cvartalului al III-lea (Iulie—Septemvrie a. c.), deși sunt asemănate Conzistoriului eparhial, acesta nu poate ajunge în posesiunea lor, din cauza lipsei de numerar la perceptoratul numit.

În fața acestui fapt Venerabilul Conzistoriu diecezan a intervenit în două rânduri, în scris, la Ministerul de culte, însă fără a primi vreun răspuns până azi.

Când dăm aceste lămuriri pentru adevăr, credem a fi liniștit pe deplin pe preotul cu întrebarea și pe toți cei ce ar avea vreo nedumerire.

Mai ascultați tinerilor, tot de apostolul Pavel, care zice: „îmbrăcați-vă în Domnul nostru Iisus Hristos, și plăcerea trupului să nu o faceți întru poște” (Rom. 13, 14). Aceste cuvinte au avut asupra fericitului Augustin atâta putere, încât l-au prefăcut din un tânăr desfrănat în unul din cei mai vrednici slujitori ai lui Hristos. Doresc din inimă, ca ele și pe voi să vă prefacă așa.

Când vreți să vă lipsiți de plăcerile lumesti, să vă aduceți totdeauna aminte că ele nu îndestulează pe nimeni, ci înșală numai simțurile și pricinuesc apoi dureri și chinuri. Ele sunt asemenea lăcustelor din cartea Sfintei Scripturi, numită Apocalipsa, cari au „pe capetele lor cumuni ca aurul”, dar „dinții lor sunt ca dinții leilor și au coade asemenea scorpilor și țepuși în coadele lor” (9, 7; 9, 10), ca să-i chinuiască pe oameni. Cum nu-i tot aur ce lucește și nu e bună orice dulcețată, așa nu e bună nici bucuria de o clipă.

Mergi, dacă vrei, și sature-te de toate bucuriile lumesti, dar să știi că inima ta nu va fi de fel mulțămă, ci va cere tot mai mult, și se vor adevăra și la tine cuvintele: „lipitoarea are două fete” (tot așa de nesățioase ca și mama lor și mereu strigă:) „dă, dă!” Așa dar „trei sunt cari nu se satură” (mama lipitoarea cu cele două fete ale ei), și „pătru nu zic: destul!” (anume „iadul și muierea starpă, pământul nesaturat de apă și focul nu zice, (nici od-tă): „destul!” (Pild. Sol. 30, 15, 16). Vedeți tinerilor, în inima voastră este totdeauna un loc deșert, pe care numai Dumnezeu îl poate umplea, fiindcă numai El singur e în stare să impli-

nească deplin toate plăcerile sufletului omenesc. Iar despre celelalte plăceri veți afla mereu, ca și înțeleptul Solomon, că ele sunt deșertăciuni, sunt numai natuei, umbre, morminte spoite pe din afara și în lăuntru pline de putrejune și de oasele morților. E dar mai bine să vă înțelepțiți de pe acum. E mai bine să scrieți cuvântul „**venin!**” pe toate șipuşoarele pline de dulceața plăcerilor lumești, și să vă feriți și de plăcerile cele iertate, dacă ele ar întrece măsura și v'ar ademeni la fărădelege.

Tinerilor, eu nu trebuie să mă slișesc a vă ruga, aduceți-vă aminte de porunca a șaptea dumnezeiască, păziți-vă ca de foc de curvie, de preacurvie și de orice necurăție! Eu mă tem că de această poruncă dumnezeiască se vorbește prea puțin și nu destul de lămurit. Eu nu pot să tac, când văd cât de mult sa îngrijiau de primejdia acestui păcat proorocii și apostolii, când văd că atâția învățatori creștini numesc această otravă cu numele ei adevărat, și când văd atâția tineri mergând pe urmele lui Ruben (1 Moisi 49, 4) ale lui Abner (2 Samuel 3, 6-8), ale lui Afni și Finias (1 Samuel 2, 23). Eu nu știu ori de sunt oamenii măcar ceva ceva mai buni, pentru că învățatorii din zilele noastre tac despre acest cumplit păcat. Eu simțese că tăcerea asta este o cruceare falsă și nepotrivită cu Sfânta Scriptură, simțese că e mare pugubă să nu li vorbești tinerilor de un păcat așa de primejdios care, în cea mai mare parte e păcatul tineretelor.

Călcarea poruncii a șaptea dumnezeiești este mai ales păcatul care *răpește inima* (Osea 4, 11), adică îl despoaie pe om de toată podoaba și îl lasă în suflet rane mai adânci decât oricare altă fărădelege. Păcatul acesta a adus și aduce la cădere chiar pe cei aleși și mii de mii de oameni de toate vârstele. Mulți zimbesc de el și cearcă a-l îndosi supt perdeaua vorbelor: veselie, sburdălnicie, nestatornicie, nerânduială, dar diavolul are cea mai mare bucurie chiar de acest păcat, fiindcă el singur e duhul cel necurat. Călcarea poruncii a șaptea dumnezeiești este păcatul pe care Dumnezeu cu deosebire îl urăște. Cetim doară că, „*pe curvari și preacurvari îi va judeca Dumnezeu*” (Evrei 13, 4). Și mai cetim că „*partea*” acestor nenorociți și a tuturor spurcaților va fi „*în cuptorul celei arde cu foc și piatră pucioasă, care este moartea cea de a doua*” (Apoc. 21, 8). Tinerilor, îngroziți-vă, fugiți de acest foc „*fugiți de curvie*” (1 Corint. 6, 18), dacă vi-i dragă viața! „*Curvia*” — cum zice apostolul Pavel — „*și toată necurăția și lăcomia nici să nu se numească între voi precum se*

*cuvine sfinților... Că aceasta să știți că tot curvarul sau necuratul sau lacomul, (care este slujitor idolilor) nu are moștenire întru împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu. Nimeni să nu vă înșele pe voi cu cuvinte deșarte, că pentru aceste (păcate) vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării”, (Efes. 5, 3, 5, 6). Fugiți de tot prilejul ce v'ar ispiti la acest păcat, fugiți de păcătoșii de felul acesta și de toate locurile ce v'ar ademeni la aceasta cumplită fărădelege! Gândiți la cuvintele lui Isus Hristos din sfânta Evangheliie că „*tot celce se uită la muliere, ca să poftescă pe căială a curvii cu ea în inima sa*” (Mat. 5, 28). Gândiți, cât de groaznic e păcatul acesta, dacă Isus Hristos zice că: „*de te smintește pe tine ochiul*”, cu care păcătuiești astfel, „*scote-l și lăpăda-l dela tine, că mai bine-ți este fie să pierzi unul din madulările tale, și nu tot trupul (tău) să se arunce în gheena*” (Mat. 5, 29). Puteți înțelege acum deplin, de ce asupra fiilor neascultării din Sodoma și Gomora a trebuit să vie mânia lui Dumnezeu, ploaia cea de pucioasă aprinsă care i-a mistuit de vii. Puteți înțelege deplin, cât de nesuferit e păcatul acesta înaintea lui Dumnezeu. Legați-vă dar și voi cu toată tăria cu eucernicul Iov care zice: „*legătură am făcut cu ochii mei, și cum să privesc la o fecioară?*” (31, 1). Fugiți de toate închipuirile, de toate gândurile și de toate vorbele ce v'ar îndemna la acest păcat de moarte, luptați-vă împotriva lui cu toată vitejia și rugați-vă Domnului cu toată râvna să vă ajute a-l ucide ca pe cel mai primejdios șerpe, care totdeauna e gata să vă muște și să vă învenineze și viața de aici și cea de veci. Primiți, iubiților tineri, învățătura aceasta care nu-i a mea, ci a lui Dumnezeu, și, de ar fi să uitați ori care altă învățatură, aceasta să n'o uitați nici odată!*

3. Lipsa de gândire și de prevedere.

Lipsa de gândire pricinuieste pierderea a mii de suflete omenești. Oamenii nu vreau să gândească, nu vreau să se uite împrejurul lor ca să vadă de mai înainte ce-i poate aștepta, nu vreau să se uite la sfârșitul pribegiei lor, și când la urmă li-se deschid ochii, ei văd că e prea târziu, văd că sunt pierduți.

Iubiților tineri, în trebile acestea nimeni nu e mai primejdios decât voi. Voi cunoașteți puțin rețelele ascunse de cari sunteți încunjurati, și de aceea nu băgați de samă cum mergeți și încotro mergeți. În loc să gândiți bine la orice lucru ce aveți să-l faceți, voi cu patimă și într'o clipeală de ochi vă hotăriți la isprăvitul faptelor voastre, și așa vă cufun-

dați în multe griji și nevoi. Tânărul Isav a voit răpede să aibă numai decât fierțura de linte a fratelui său, el și-a dat pentru dânsa chiar dreptul de întâia naștere, fără să gândească că va veni o vreme, când îi va părea rău de fapta făcută așa de în grabă. Tinerii Simeon și Levi, fiii patriarhului Iacob, au răzbunat-o pe sora lor Dina, omorînd pe toți bărbații din Sihem, fără să gândească câtă tulburare vor pricinui ei tatălui lor cu această faptă nesocotită (1 Moise 34, 1-31). Astfel de tineri — cum zice Sfânta Scriptură — „*cugetă cele deșerte*“ (Iezech. 11,2), „*merg după poftele cele deșerte ale inimii lor*“ (Ierem. 3,17), ei nu cunosc „*gândul Domnului și n'au înțeles sfatul Lui, că i-a adunat ca snopii în arid*“ (Mih. 4,12). Afară de viața petrecută după voia lui Dumnezeu nu-i viață, fiindcă noi numai în Domnul „*viem, ne mișcăm și stătem*“ (Fapt. ap. 17,28). Asta era grija cea mai mare a dreptului Iov. El avea șapte feciori și trei fete cari se iubiau cu atâta dragoste frățescă, încât ospatau tot la un loc într-o zi la casa unui frate, în alta zi la casa altuia și tot așa mai departe, iar dacă se sfârșia săptămâna, începeau din nou a ospata astfel. Și cât de îngrijat era bătrânul tată, ca copiii lui să nu îi făcut cumva cu ospetele lor fapte nesocotite și să fi uitat de Dumnezeu, vedem din cuvintele: „*și se întâmplă, după sfârșitul zilelor ospățului, că Iov trimitea și-i sfinția pe ei (pe copiii săi), și se rădica dimineața și aducea (jerife) arderi de tot după numărul lor (al) tuturor, că zicea Iov: poate au păcătuit copiii mei și și-au luat rămas bun dela Dumnezeu în inima lor*“, adică poate au uitat de Dumnezeu. „*Așa făcea Iov în toate zilele*“ (1,5).

Credeți-mă, tinerilor, că e cu neputință să străbați greutățile din lumea aceasta, fără să gândești bine la orice fapte ce te apuci să le isprăvești, și mai ales fără să socotești temeinic cum ai să-ți măntuiești sufletul. Diavolul îți șoptește: *numai nu gândi și nu socoti nimic!* El știe că „*cugetul omului este rău din tinerețele lui*“ (1 Moisi 8,21), deci cum să îngăduie acestui cuget să vadă și lumina celor bune? El știe că *mulți n'au, inimă ca să cunoască, nici ochi ca să vada, nici urechi ca să audă*“ (5 Moisi 29,4), și tocmai el să fie acela care să deie cunoștință inimilor, ochi ageri orbilor și urechi de auzit surzilor? El știe bine că astfel de inimi rele și nepocăite sunt asemenea cărților în nerânduială dela cutare bancă ori dela cutare negustor. Iată, tinerilor, de ce Duhul Dumnezeiesc vă striga cu toată țaria: „*îndreptați-vă inima voastră către Domnul Dumnezeul vostru!*“ (Iosua 24,23). Înainte de orice faptă gândiți mult, socotiți bine cum au să fie urmările, sfătuiți-vă cu oamenii

cei pățiți și cu frica lui Dumnezeu, înțelepțiți-vă! Foarte potrivit zice proverbul spâriol: „*graba vine dela diavolul*“. Precum unii se căsătoresc în cea mai mare grabă și se plâng apoi toată viața, chiar așa mulți fac sufletului lor, într-o clipă nesocotită, cea mai mare nedreptate, pentru care mai pe urmă trebuie să sufere ani întregi. Precum o slugă netrebnică face o răutate și apoi zice: *n'am gândit că are să fie așa de rău* — chiar așa și trupul, sluga asta netrebnică, dacă nu e ținut în frâu, îi bagă pe mulți tineri în păcate, și ei la urmă zic: *n'am gândit că va fi așa de rău, că ceea ce am făcut mi-se părea să nu fie păcat!* Ți-se părea să nu fie păcat? Adecă ce vrei tu? Vrei să vie păcatul la tine și să-ți spuie: *iată eu sunt păcatul!*? Dacă ar face el așa, ți-ar aduce puțină stricăciune ori nu ți-ar strica de loc, căci ai ști să te păzești de el. Dar păcatul ți-se apropie ca șerpelă ce mușcă pe furis, și el e plăcut, frumos și dragălaș în clipa, în care tu întinzi mâna și bei dulceața lui otrăvitoare. O, incumintește-te și păzește-te: Gândește la cuvintele înțeleptului Solomon: „*au doară va ascunde cineva foc în sin și nu-și va arde hainele? au umbla-va cineva pe carbuni aprinși și nu-și va frije picioarele?*“ (Pild. 6,27,28). De aceea „*netezește cărarea piciorului tău, și toate căile tale să fie întărite. Să nu te abați (nici) la dreapta, nici la stânga, depărtează piciorul tău de (cele) rele!*“ (Pild. 4,26,27). „*Auziți și băgați în urechi că Domnul a grăit: dați Domnului Dumnezeului vostru mărire mai înainte de a se întuneca și mai înainte de ce se vor împiedeca picioarele voastre de munți întunecoși, (că atunci) veți aștepta lumină, și acolo (va fi) umbra morții*“ (Ierem. 13,15,16). Numai „*Dumnezeul păcii va zdrobi pe Satana supt picioarele voastre curând*“ (Rom. 16,20).

(Urmează)

Preotul C. Morariu.

Cuvântare funebrală

rostită în 6.19 Octombrie a. c. la înmormântarea parohianului fruntaș, fost sergent-instructor Ioachim Pozderca.

„Numai un mic număr de ani este păstrat pentru cel aprig“. (Iov. 15, 20)

Jalnici ascultători!

Precum sunetul trist al unei trâmbiți militare după o învingere pierdută adună la un loc oastea învinsă, ca să plângă cu toții împreună pierderea ce a săvârșit-o vrăjmașul în rândurile lor, așa ne-am așinat și noi aici la sunetul clopotului acestei parohii, ca să deplângem pierderea ireparabilă, ce a făcut-o în această comună vrăjmașul nostru al tuturor: moartea. Precum ostașii învinși cu ochii lor scaldați în lacrimi privesc câmpul de luptă, pe care știu că au rămas cadavrele iubiților

lor camarazi, așa stam și noi înmămuriiți de durere lângă acest sicriu, fără de a ști, care anume este durerea noastră a fecăruia!...

Simțim, ca ne năpădesc lacrimile, că ni-se oprese cuvintele pe buze de întristare, dar nu suntem în stare a ne da seama despre această cauză tristă și adevărată a durerii noastre!

Eu unul însă, căruia i-a revenit — așa zicând — nefericirea, ca cu această tristă ocaziune să torn în inimile voastre măhute picurii nădejdi și ai mângâierii, înțeleg pe deplin durerea ce o simțiți, înțeleg, pentru că dați curs liber lacrimilor voastre! Pentru că de toți iubitul, de toți cunoscutul Ioachim Pozderca, cel mai destept și popular bărbat al acestei parohii, cu care când ne întâlneam, ne simțiam fericiți ca am putut găsi câteva momente de înseninare, de bună dispoziție sufletească, nu mai este mai mult!...

Și dacă, cu toate că așa ni-a rânduit bunul Dumnezeu noua, păstorilor voștri sufletești, ca la asemenea ocaziuni „să se învârtoseze inimile noastre”, așa ni-a poruncit prin glasul prorocului Isaia: „Mângâiați, mângâiați pe poporul meu, vorbiți la inima Ierusalimului”, (Is. 40, 1-2), — nu voiu putea atinge coardele inimilor voastre simțitoare, ci suspinul îmi va opri cuvintele pe buzele mele tremurânde: să nu-mi luați în nume de rău, să nu mă judecați, iertați-mi — rogu-va — această gingașie, această slăbiciune omenească!...

Iertați-mi mie „omului” și nevrednicului preot și duhovnic, căci „mult, foarte mult l-am iubit!” Tocmai de aceea și durerea, ce cuprinde în acest moment sufletul meu, este așa de mare, simțirile, ce să sbat acum cu tărie în mintea și inima mea, sunt atât de multe și felurite, încât îmi lipsește aproape puterea de a putea cuvânta? Mă voiu întoarce însă către Atotputernicul ziditor al meu, rugându-L să-mi lumineze mintea cu razele înțelepciunii, să-mi daruiască tărie și putere, ca „lucruri de cinste să găiesc”, să mă pot cu demnitate descărea de aceasta sarcină nu tocmai ușoară, luată asupra mea de a parentă pe acest bărbat așa, după cum se cuvine a petrece pe toți cei scumpi și dragi ai noștri!...

Jalnici Ascultători! Întocmai ca un vânt rece de toamnă s'a abătut boala nemiloasă asupra acestei ființi scumpe, ținându-l de patul durerilor timp de 9 săptămâni, până când ieri în ziua de 5.18 Octombrie, înconjurat de toți aceia, cari l-au stimat și iubit pentru curajul său bărbătesc, pentru înțelepciunea, cu care vorbea colegilor săi, — în al 37-lea an al vieții și al 11-lea al prea fericii sale căsătorii, s'a mutat pentru totdeauna din șirul celor vii, aducându-ne întru toate aminte de vecjnicul adevăr, care se desprinde prin o asemănare potrivită din versurile următoare:

„Floarea 'n câmp când vestejește,
Alta'n loc-u-i inflorește,
Dar în pieptul omenească
Florile, când vestejesc,
Cade roaua înzădar,
Alte'n loc nu mai răsar”. (Matilda Cugler Foni).

... Nu, nu mai răsar, căci boala nemiloasă, carea nu crută nici săraci, nici bogați, nici ostași, nici împărați, a făcut, ca cele două flori din peptul lui plâpând, să se oflească prea de vreme, să-și scuture podoaba lor; ca ochii cei blânzi și luminoși, cari răspândeau lumină în jurul său, a căror privire te pătrundeă până la suflet, să se închidă pentru vecie!...

Picioarele, cari au calcat atât de mult pământ străin și cari erau totdeauna grabnice de a se pune în fruntea vre-unei mișcări naționale ori de interes obștească, s'au legat acum: Mămile, cari atât de bine mânuiau arma în timp de războiu, ca și plătul în timp de pace și cari în tot decursul boalei neconținut se împreunău spre rugăciune, cerând mila și ajutorul lui Dumnezeu atât pentru sine, cât și pentru toți frații lui în noăua țară, pe carea dânsul acum prea de timpuriu și cu cea mai mare durere a părăsit-o pe vecie, au încetat să se mai miște „... Limba, care atât de frumos știa să povestească despre tot ce bun și salutar a văzut în țeri străine, despre suferințele îndurate pe la granițele Serbiei, prin câmpiile Galției, prin văile Isonzoului, și prin garnizoana din Iicin și care la cea dintâi convenire cu dușșie întrebă despre marile evenimente petrecute în folosul neamului, pe care dânsul atât de mult îl iubiă, cu „tăcere s'au îngrădit”, căci „duhul prietănsul a trecut și nu va mai fi!...”

Toată durerea, toate chinurile mistuitoare ale acestei ființi au încetat acum, dormind somnul lung și pacinic, ce ne așteapta pe toți muritorii! „Acum am odihnit și am aflat ușurare multă” — ne striga și răposatul cu cântarea bisericii! Dar când au încetat suferințele lui, s'au născut mai crude durerile sfășietoare de inimă ale soției, ale fetiței sale, ale bătrânului și nemângăiatului sau părinte, precum și ale tuturor neamurilor, prietenilor, și cunoscuților acestuia în Domnul adormit. Toată bucuria, în care se scaldau inimile lor iubitoare, când priviau la dânsul, acum se prăbușește! Toată gingașia părintească, toată grija neadormită a soției, tot ajutorul medicilor au rămas zadarnice, căci „toate organele trupului acum netrebnice să vad; cele ce puțin mai înainte erau mișcătoare, toate nelucrătoare, moarte sunt acum!”

Glasul lui dulce, răspicat, nu se mai aude!... De azi începând liniște și tăcere va fi în preajma mormântului său... Totuși din frezmatul frunzelor și din bruşii uscate de pe mormânt, se vor auzi parca din când în când vorbele S. Scripturi: „Și a încetat de a mai învăța pe feciorii sei și întinzându-și picioarele sale pe pat, a murit și s'a adaus la poporul său!” (I. Moisi 49, 33).

Ai încetat, suflet bun și blând, să înveți cu grațiu via frații, camarazi tăi din sat, precum și pe toți ceie au servit cu tine în fostul regiment bănațean 43, cum să-și iubească legea și neamul, cum să facă faptele creștinești și românești! Noi totuși te vedem însă înaintea ochilor noștri sufletești așa, cum tu ai fost: slab la trup, răsărit la stat, schinteietor la minte, avântat în mișcările sufletului, vioiu, pururea tânăr „în cugeto și simțiri”... Tu, din vârtejul marelui războiu nu te-ai întors ca cei mai mulți ai noștri, cu sufletul negru de păcate, „plin de moarte și otravă sufletească”, ci sufletul tău a fost curat ca seninul cerului, ca stropul de apă din izvorul cel de munte și ca lacrima, ce o scapa ochii noștri... Tocmai de aceea te-am petrecut cu durere la locul odihnei de veci și și acum te umărăm în groapă și în mormânt!...

... Sub umbra crucii din mormântul „Piștoniului”, lângă copiii tăi îți dormi tu somnul lin; paserile vor ciripi dușos deasupra mormântului tău, iar luna întristată, posomorâtă își va revărsa lumina ei... Acolo la mormântul tău vedem și mai mult, acolo vedem mai bine ca oricând, ce au pierdut creștinii din Fizeș în același carel a fost Ioachim Pozderca!

Tu ai murit trupește, în sufletele noastre însă vor mai pururea până satul acesta Fizeș îl va chema și Bănatul va fi Bănat, căci nu este cătun, comună sau oraș în mânosul nostru celț de țară, unde tu să nu fi fost cunoscut, unde să nu-ți fi avut tu prietenii și simțătorii tăi, cari acum, când vor primi vestea decedării tale, cu durere își vor aduce aminte de înțelesul mișcător, pe care îl tălmăcesc cuvintele S. Scripturi puse în fruntea acestei cuvântări: „Numai un mic număr de ani este păstrat pentru cel aprig”. (Iov. 15, 20).

Și fiindcă calea aceasta este lungă și obositoare, din care nu este mai mult întoarcere, te desparti cu alăncă durere și multă duiosie mai întâiu de iubita ta soție, adresându-i, prin rostul meu duhovnicesc, următoarele cuvinte de rămas bun:

Iubita și înrăstata mea soție! După o conviețuire atât de scurtă, tocmai în momentul, când am fi putut aștepta împlinirea frumozelor nădejdi legate de viitorul nostru, te atinge această pierdere, care ți-a rănit adânc inima:

Înțeleg pe peplin durerea ta! Știu că cu coborirea mea în recele mormânt nimeni nu-ți va mai da nici o atențiune. Nu te va mai întrebă nici preotul, nici învățătorul, nici notarul sau cutare intelectual, ce mai face Ioachim? Nu, și faptul acesta, ca un vierme neadormit va roade la inima ta, încât te va pune în diept să roșești tuturor trecătorilor cuv. prorocului Ieremia: „Stați și vedeți, de este durere mai mare ca durerea mea... A căzut cununa capului meu... Vai mie!... Cine va da ochilor mei izvoare de lacrimi, ca să plâng pe bărbatul meu ziua și noaptea! (Ier. 5, 16—9, 1)... Nu, nu disperă însă, ci te mângăie cu faptul, că toate le-ai încercat să mai poți adauge ceva la firul vieții soțului tău și dacă bunul Dumnezeu așa a rânduit, pleacă-ți fruntea roșată de sudorile chinurilor mari înaintea supremului Judecător și primește în liniște păharul cu amar, ce ți-s'a întins spre golire! Roșindu-ți mulțămită călduroasă pentru serviciile neprețuite, cari le-ai făcut în scurta noastră conviețuire, pentru credința și dreptatea ta, pentru îngrijirea plină de dragoste, cu care ai veghiat în timpul din urmă la căpătâiul suferințelor mele, te rog să continui și mai departe pe cărarile acestor virtuți creștinești, făcându-te tuturor creștinilor pildă vie de ocrotitoare a casei, a copilei noastre orfane și a năvălului, nemângăiatului nostru părinte! Și acum nu mai opri cu lacrimile tale, nu, căci „Dumnezeu a norocit calea mea, lasă-mă să merg la stăpânul meu...” (I. Moisi 24, 26).

Fiindcă osul meu și carnea mea ești tu” (I. Moisi 29, 14) în al doilea rând cătră tine mă îndrept, scumpa mea odrasla, iubita mea fiică! Tu de astăzi începând singură vei rătăci pe drumuri fără îngrijirea părintelui tău. Drept aceea cu limbă de moarte îți las sfatul părintesc, ca să fi bună și ascultătoare, cu purtarea cea mai bună față de mama ta îngrijorată și moșul tău bătrân. Să te silești în toată vremea a însenina anii de văduvie ai mamei tale și atunci Isus, prea bunul Mântuitor, care a chemat la sine pruncii miciuți, te îmbrățișat și binecuvântat, te va primi și pe tine sub scutul Său atotputernic, te va crește cu darul Său spre bucuria și mângăierea mamei tale văduvite. La El aleargă dară în ziua năcazului tău, căci „el te va scoate și tu îl vei preamări”...

Cum voi îndrăzni apoi să mă îndrept cătră tine, cu ce cuvinte voi putea micșora durerea ta, bătrânul și în veci nemângăiatul meu părinte! Tu din mila lui Dumnezeu ai ajuns bătrânețe foarte adânci, „sătul de

viață” ai așteptat ca fiul tău să te însoțească în curând la lăcașul odihnei de veci! Fiindcă însă bunul Dumnezeu în sfaturile Lui necuprinse astfel a rânduit, nimenea nu se va mira, pe nici un muritor nu-l va surprinde îngrijrea când în disperarea ta, frânt de jale și de sbucium, te va auzi strigând ca odinioară nemângăiatul patriarh Iacob la pierderea fiului său Iosif: „Plângând mă voi pogori în groapă la fiul meu... (I. Moisi 37, 35)); ca odinioară împăratul David, când solul îi aduse vestea morții fiului său Absalom, se cutremură și se sui în camera sa cea de sus, deasupra porții, plânse și așa zise el mergând: Fiul meu Absalom! Fiul meu, fiul meu Absalom! firea-și mort în locul tău, Absalom, fiul meu, fiul meu!” (II. Sam. 18, 33)... Lasă dară, nu mai blăstama și tu soarta ta, ca „să-ți pogori căruntețele cu întristare în mormânt”, ci-ți adu aminte de răbdarea lui Iov, de mulțimea pildelor de patimi grele, de cari amintesc Scripturile; de învățăturile marelui Pavel, care atât de precis arată rostul creaturilor din această lume și atunci de bună seamă vei găsi balzamu răcoritor, care va stinge văpaia, în care arde astăzi sufletul tău de părinte.

Cu multă duiosie îmi iau rămas bun și dela voi, iubii mei frați, veri și verișoare, prietini și cunoscuți, între cari cu plăcere îmi aduc aminte de tine, prea cinșite prezident al sedrii orfanale, preavrednicuie căpitan al orașului Logoj, precum și de tine, fostul meu locotenent, Sporia din Oravița, cu cari am întreținut sincere legături de prietenie. Pe toți vă rog să-mi păstrați neștearsă amintirea și dăruindu-mi un cuvânt de obștească iertăciune, drept mângăiere vă aduceți aminte de cuvântul adânc al poetului neamului (P. Cerna), mort și el în floarea tinerețelor:

„Așa e scris în cartea sorții:

Dela întâiu leagăn la morminte

Să treacă lutul prin durerea morții,

Iar sufletul să meargă înainte!”²⁾

... În sfârșit eu, smeritul cuvântător, care am grăbit a-ți da acest ultim onor pământesc, a-ți adresă această cuvântare de rămas bun, în numele învățăturii ce-o propag în numele Domnului, vin a te rugă să primești aceste cuvinte ca un prinos de recunoștință și vecinică aducere aminte pentru faptele vieții tale. Nu uită, că în toate rugăciunile, „când voi laudă pe Domnul, îmi voi aduce aminte de dorul și dragostea ta”, rugând pe „Celce este și toate le ține cu palma”, să-ți pregătească un loc luminos în sânrurile lui Avram, a lui Isac și a lui Iacob!... Și acum, suflet bun și blând, păsește în pace pe calea vecinicii, mergi înainte în împărăția blândului Isus, care — încunjurat de sfinții săi îngeri, te va primi și pe tine, rostindu-ți cuvintele: Iată, vine un suflet bun, ieșiți întru întâmpinarea lui! Amin.

Iosif Pascu paroh.

Crâmpoie din zbuciumul trecutului nostru.

— Cetatea Tibiscum. —

De preotul Iosif Mircea.

(Continuare).

Să fi fost cetatea zidită de Daci și renovată numai de Romani? Aceasta este o între-

²⁾—²⁾ Reproduse din Dr. I. Lupas: „Căzut-a cununa capului nostru” pag. 114 și 132.

bare, care și-ar putea căpăta răspunsul sigur numai după desgroparea cetății și după observarea sistemului de zidire a cetății.

Dacă sistemul de zidire al cetății aduce cu cel dela Grădiște (Sarmisegethiza), atunci se va putea probabil presupune, că cetatea ar fi putut fi zidită de Daci.

Această presupunere s'ar putea apoi întări prin eventualele inscripții și alte mărturii istorice, ce s'ar putea afla. Mie mi-a comunicat deunăzi un parohian al meu, că înainte cu vre-o 6 ani ar fi găsit săpând în holda lui după peatră aproape de cetate o cărămidă cu o inscripție, a cărei litere aveau forma literelor din cărțile noastre bisericesti bătrâne, dar totuși nu erau litere cirilice, pentru-că pe acelea le cunoaște susnumitul.

Spune, că din inscripția aceea n'a putut ceti nici o literă. Regretă mult, că inscripția, care a stat ani dearândul acasă la ei, acuma n'o mai află.

Tot dela acest țaran am căpătat acuma o cărămidă cu inscripția MAZY. Că ce limbă și ce cuvânt e acesta, eu nu-'mi pot da seama. Nu sună a latinește.

Se mai găsește o inscripție, MID, aproape pe fiecare cărămidă. Mai de mult s'a mai găsit o peatră cu inscripție, care a fost trimisă la Budapesta. Chiar acuma a mai găsit cu plugul țaranul Mihai Beșteleagă din Jupa o peatră mare cu scrisoare latină. Am putut descifra numai atâta „Dora et...“ Specialiștii vor descifra-o, de sigur. La intrarea în cetate până în deceniile din urmă se mai vedea și un leu așezat pe un soclu de peatră.

Cum va fi stat cetatea, cum va fi fost așezat orașul? Aceasta o vor lămurii arheologii. pe baza săpăturilor.

De prezent Timișul a ajuns să spele cu undele lui o parte din zidurile cetății. Înainte cu câțiva ani era cu mult mai departe cursul lui. Iar matca lui bătrână e la o distanță de vre-o 2—3 kmetri.

Acestea sunt granițele așa de largi, între cari și-a mănăat Timișul nostru (Tibisul roman) undele sale repezi. În vremile de glorie ale puterii romane Timișul a curs pe lângă și în jurul cetății Tibiscum, așa spune tradiția populară și acest lucru ni-l dovedesc și indiciile topografice. Se mai spune, că chiar și un crac din Dunăre ar fi fost îndreptat încoaci, spre Tibiscum! E posibil așa ceva? Nu afirm nimic pentru-că știut este că tehnica romană era strălucită! Ceea-ce pot să afirm pe baza tradiției populare, e, că Timișul pe la Tibiscum

era din bătrâni mult mai mare și mai adânc, așa încât nu se putea trece decât numai cu luntrea.

Dar cu vremea a degenerat și el, ajungând în halul de astăzi, de își amintește vara o biată vale neînsemnată de munte. Și ce apă temută era odinioară Timișul. Căci se spune, că comuna Jupa era din bătrâni, înainte cu vre-o 300 de ani, situată la poalele dealurilor din apropierea comunei Valeaboului. Timișul curgea atuncea chiar pe locul pe unde este astăzi așezată comuna Jupa. Abia după-ce s'au spart zidurile cetății s'a putut muta și matca Timișului ne mai având nici o piedecă — căci se spune prin tradiție, că erau ziduri în calea apei, ca să nu-și poată schimba cursul și să nu poată părăsi cetatea — și atunci și comuna Jupa s'a tras mai la șes pe locul unde este astăzi, pentru a avea apa așa de trebuincioasă pentru atâtea necesități vitale pentru o gospodărie țărănească. Din zidurile cetății — observ cu locul unde a stat cetatea se numește de popor „la ziduri“ — au scos oamenii peatră și și-au zidit temeliiile caselor. Restează acuma, ca și temeiurile sufletului să și-le întărească la flăcările amintirilor vii și glorioase ale strălucitului duh și falnicului spirit roman, ce-a lăsat un puternic val de lumină latină în urma lui, din care a odrăslit grandioasa civilizație modernă.

Nu știu de ce, dar aproape toate civilizațiile atâtor popoare dispărute de pe arena lumii — s'au înfiripat și desvoltat dealungul râurilor. Iar râurile își au și ele condițiile lor de viață. Se schimbă aceste condiții? Degenerază și râurile, ajungând în halul jalnic al Timișului, care doar câte odată, ca în 1912 dacă-și mai adună puterile toate, pentru a-și reaminti trecutul și a face să treacă prin sufletul locuitorilor așezați aproape de el ceva din taina sfântă a fiiorilor sublimi?!

Degenerază râurile? Degenerază și așezările omenești — civilizația — ce-i țin cursul.

Cât adevăr nu exprimă în această privință versul lui Eminescu:

„Codrul frate cu Românul,
De secure se tot pleacă,
Și izvoarele fi seacă,
Sărac în țară săracă“.

S'au împuținat deci izvoarele, și cele ce supraviețuiesc codrii, nu mai sunt așa gureșe, căci nemilostiva secure — fiica civilizației — li-a tras hrana necesară dela gură — pădurile — pentru a le duce departe... departe... pe o cale ne'nturnată și ale folosi și pentru înfrânarea

apelor și exploatarea puterilor miraculoase de acțiune, ce residă în adâncurile cristaline ale firii lor visătoare, ca și codrii, ce le-au născut și iubitoare de hoinărie mândră și nepăsătoare, ca și norii măreți dela cari își împrumută taina puterii printr'o mistică și vecinică alternare de dulce frăție; căci în grandiosul laborator chimic al universului, prin diferite și minunate procese chimice, izvorul dă norul și viceversa, norul dă izvorul, și împreună dau viața, aci săltărează și senină ca izvorul, aci tulburată și înfricoșată ca norul.

Viață senină și viață zbuciumată a curs la Tibiscum, pe ambele maluri ale Timișului, și pe partea stângă a lui, unde a fost cetatea și dincolo de această matcă, în hotarul comunei Iaz, unde de asemenea se află ziduri tari și întinse. Se fie acelea părți constitutive ale cetății sau resturi ale orașului Tibiscum? E o taină a vremilor stinse!

Ne putem lansa în combinații, dar adevărul întreg poate că nici odată nu se va putea reconstitui.

Observ, că în hotarul Iazului, la vre-o câțiva pași de drumul lui Traian, sau găsit și ziduri de piatră de marmoră, pe care au folosit-o lezării la trepte și fântâni, și care denotă deja o mare civilizație a acelor ce au locuit în orașul Tibiscum.

Această civilizație se va vădi tot mai mult din eventualele lucruri prețioase, ce se vor descoperi la desgroparea cetății și a orașului.

Cei ce au săpat până acum la cetate, observă, că au găsit mulți cărbuni și multe oase de cai amestecate cu oase de oameni. Aceasta i-a făcut să conchidă, că cetatea se va fi nimic prin foc.

Când? Poate-că la năvălirea barbarilor, pe cari nu i-au putut împedeca aceste grozave ziduri arhitectonice în mersul lor vijelios, întărit și alimentat de ziduri arhitectonice și mai grozave, cari sunt sufletele. Căci cetățile sunt zidite de oameni, iar sufletele de Domnul.

Se ridică acuma întrebarea, că cine va desgropa cetatea Tibiscum? Guvernul? El deocamdată n'are bani pentru așa ceva. Vr'un îmbogățit de războiu? Aceștia n'au suflet pentru așa ceva!

Așa nu rămâne, decât, ca să cred, că învățătorul din Zăguzeni Nicolae Cornean, se va angaja să o desgroape el, aruncând la tot cazul un val mare de lumină intensă asupra trecutului nostru.

Se spune, că înainte cu câteva decenii se mai vedeau zidurile cetății deasupra pământului. Cu ocaziunea facerii drumului de fer spre Or-

șova însă aceste ziduri au fost sparte și trimise acolo, ca să se ridice drumul de fer, pentru-ca să se adeverească cuvintele lui Eminescu:

Unde merg cu drum de fer
Toate cântecele pier.

Și nu numai cântecele ci și mult din izvoarele cântecelor, cari sunt sufletele.

Și pentru-ca să se întărească sufletele, și să nu le orbească valul de lumină al civilizației moderne, ele vor trebui tot mai mult și mai des să ia contact nemijlocit cu trecutul acela vajnic al strămoșilor, pipăind lucrurile făcute de ei și simțindu-și sufletele înfiorate de glasul tainic, ce se desprinde din locurile de însemnătate istorică națională.

Mare și indescrribibilă e puterea aceea mistică-educativă pentru tinerele generații, cu sufletul în formație și așa de ușor accesibil pentru gustarea plăcerilor, răsărite din amintirea faptelor și vieții glorioșilor ei înaintași.

Tânărul, însuflețitul și mult iscusitul director al liceului Traian Doda din Caransebeș, Sabin Evuțian împreună cu idealistu-i corp profesoral, călăuziți se vede de astfel de îndemnuri sănătoase, în creșterea tinerilor generații, au și făcut o excursie la cetatea Tibiscum în 9 Mai st. n. a. c., cu elevii și elevele liceului.

Prin această excursie s'au îndeplinit două lucruri: primul ca elevul să se convingă de visu despre cele ce învață în școală, întipăririndu-și-le pentru totdeauna în memorie, și al doilea: ca văzând locurile pe unde au trăit, muncit și luptat falnicii lor strămoși, înzestrați cu puteri fabuloase, în fața cărora nu se putea ridica nici o piedecă, ce n'ar fi putut să fie învinsă prin voință de fer și iscusință latină — să li-se întărească și lor pornirile cele mai intime ale sufletului, pentru-ca trăind „într'o țară așa de frumoasă, c'un trecut așa de glorios, în mijlocul unui popor atât de deștept, să-și facă din iubirea de patrie o adevărată religie, ridicându-și fruntea, ca falnicii strămoși de odinioară, mândri că pot spune: „Sunt Român“.

(Urmează)

Ș T I R I

Moartea mamei M. Sale Reginei noastre

Maria. Pe când suveranii noștri se aflau la Cernăuți la serbările inaugurale ale Universității, o depeșă a adus în sta știre, că A. Sa duceasa Maria de Edimburg și de Saxa-Coburg și Gotha, mama M. Sale Reginei noastre, a încetat din viață la Zürich în vârstă de 67 ani. Marea duceasă de Edimburg, din naștere Maria-Alexandrovna Romanov, sora Țarului Alexandru al III-lea, și mătușă

a nefericitului Nicolae, al II-lea, s'a născut la Tzarskoe-Selo în 5 Octomvrie 1853. La 21 ani, în 1874, s'a măritat cu principele Alfred, duce de Edimburg și de Saxa-Coburg și Gotha și frate al defunctului Rege al Angliei Eduard al VII-lea. Primul copil din această căsătorie fu Princesa Maria-Alexandra Victoria, Regina de azi a tuturor Românilor. Durerea de azi a Reginei noastre o simțim cu toții, iar lacrimile ce le varsă acum la un căpătâi scump, și pe cari buna noastră Regină li-a vărsat, altădată, de atâteaori, la căpătâiul nefericirilor din ceasurile grele ale neamului nostru, — sunt și ale noastre. Luăm din toată inima parte la dolul iubitei noastre Regine.

Parastas. Duminică în 18 Octomvrie a. c., la sfârșitul s. liturghii, s'a oficiat în catedrala noastră un parastas solemn pentru odihna sufletului mamei Reginei noastre, Alteței Sale marelui ducese Maria de Edimburg și de Saxa-Coburg și Gotha. Parastasul l-a oficiat însuși P. S. Sa episcopul nostru Dr. Iosif Tr. Badescu, azistat fiind de protopresbiterii S. Șandru, G. Petrescu, de presbiterul G. Noaghea și de protodiaconul S. Evuțian. Responsoriile le-a cântat corul reuniunii noastre de cântări din loc. De față sunt toate autoritățile bisericești, militare și civile, corpurile profesionale ale tuturor institutelor de învățământ, tinerimea școlară și mulțimea mare de credincioși.

Dragostea noastră pentru Familia Regală.

Luni în 19 Octomvrie a. c., cu prilejul trecerii trenului regal prin Caransebeș, care ducea pe M. Sa Regina, A. A. L. L. R. R. Principele Carol, Princesa Maria și Prinseșele Maria și Irina ale Greciei la Zürich pentru a lua parte la actul înmormântării marelui ducese Maria de Edimburg, mulțime mare de cetățeni, o companie de onoare în frunte cu toate autoritățile bisericești, militare și civile, au eșit la gară întru întâmpinarea auguștilor călători. Întâmpinarea n'avea caracterul strict al oficialității, ci ea s'a înfiripat din nemărginita dragoste ce o păstrăm cu toții pentru dinastia noastră. Trenul a sosit la ora 6 p. m. în gară. Din el descinde Alteța Sa Regală Principele moștenitor Carol, care după ce trece în revistă compania de onoare și primește raportul și salutul corpului ofițeresc prin rostul Dlui Lct. colonel Kosch este condus de Dl Lct. col. la P. S. Sa episcopul nostru Dr. Iosif Tr. Badescu. P. S. Sa în cuvinte calde se face talmăcitorul dragostei nestrămutate ce păstrează toți credincioșii eparhiei sale pentru augusta noastră dinastie și exprimă adânc simțitele sale condolențe

pentru pierderea mare ce o îndură inima bunei și scurtei noastre Regine din prilejul morții mamei Majestății Sale. Alteța Sa Regală Principele moștenitor Carol cu o sinceră anabilitate mulțumind pentru condolențe și simțimentele de dragoste ce i-se exprimă, după ce se întrece câteva timp cu P. S. Sa episcopul nostru Iosif, în aclamațiile iubitoare a celor prezenți, urcă iarăși în vagonul regal, care la ora 6 și jumătate se pune în mișcare spre Timișoara.

CONCURSE.

Pentru întregirea definitivă a postului *învățătoresc* dela școala confesională ortodoxă română din comuna **Icloda**, protopresbiteratul Buziaș, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata 335 Lei iar restul este votat de stat.
2. Pentru adunarea generală și conferințele învățătoresci 50 lei.
3. Pentru scripturistica 15 Lei.
4. 10 metri lemne.
5. Pentru agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial și pentru facerea școaiilor bisericești și ale cultului 30 Lei.
6. Locuință în edificiul școlii cu $\frac{1}{2}$ juger grădina.
7. Dela înmormântări 250 Lei.
8. Pentru înființarea și conducerea corului folosirea $1\frac{1}{2}$ juger pământ. Pentru încălzirea și curățirea salei de învățământ îngrijește comuna bisericească.

Învățătorul ales este îndătorat a purta cantoralul în și afară de biserică, a lua parte și a conduce tinerimea școlară la toate slujbele dumnezeiești și a purta toate agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați să-și înainteze petițiile conform noavelor din vigoare, Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral din Buziaș și să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în sfânta biserică pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, nicidecât însă în ziua alegerii.

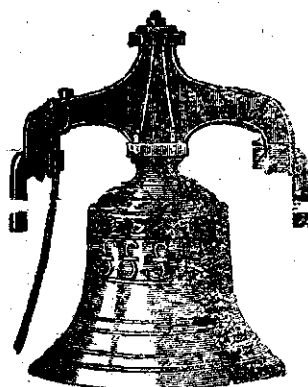
Icloda din ședința comitetului parohial ținută la 12/25 Iulie 1920. *Comitetul parohial:*

Ioan Gherga
președ. com. par.

3-3

Ioan Roșiu
not. ad hoc al com. par.

Pentru autenticitate: *Ioan Gherga*, preot ort. rom.
În conțelegere cu mine: *Ioan Ghelța* adm. protopresb.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote
și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

41—52

Calculări de preț se trimit gratuit.